

Rutine for varsling mot folkevalgte

Vedtatt av kommunestyret den 19.03.2025 (sak KST-014/25)

1. Innledning

Å varsle er å ta opp kritikkverdige forhold med noen som kan gjøre noe med det.

Formålet med varsling er å bidra til at kritikkverdige forhold blir avdekket, og at nødvendige og hensiktsmessige tiltak blir iverksatt. Folkevalgte skal bidra til et godt ytringsklima og til en kultur der alle er sitt ansvar bevisst, og varsler når de opplever eller oppdager kritikkverdige forhold.

Denne rutinen gjelder varsling mot folkevalgte i Nesodden kommunestyre, samt i formannskapet og i utvalg og råd oppnevnt av kommunestyret.

Rutinen informerer om hva det vil si å varsle, hvordan man går frem for å varsle og hvordan varsler som et utgangspunkt vil bli håndtert.

2. Hva er kritikkverdige forhold?

Folkevalgte og andre, herunder ansatte, innbyggere og tjenestemottakere, kan varsle om kritikkverdige forhold begått av folkevalgte. Med kritikkverdige forhold menes brudd på lover, forskrifter og skriftlige retningslinjer eller normer som det er bred tilslutning til i samfunnet.

Eksempler på kritikkverdige forhold:

- forhold som medfører fare for liv eller helse
- korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet
- myndighetsmisbruk
- uønsket seksuell adferd
- trakassering, mobbing og diskriminering
- deltakelse i behandling av en sak til tross for inhabilitet
- brudd på taushetsplikt

Listen er ikke uttømmende. De åpenbare kritikkverdige forhold er forhold som er straffbare, som f.eks. korrupsjon og brudd på taushetsplikt, eller forhold som på annen måte er brudd på lovbestemmelser. Det kan også være forhold knyttet til ulike former for diskriminering eller trakassering. I tillegg vil brudd på etiske retningslinjer kunne være kritikkverdige forhold.

Kritiske ytringer, som politisk eller faglig uenighet eller misnøye med et vedtak i en sak, er ikke å anse som varsling om kritikkverdige forhold. Det må være rom for alminnelig faglig diskusjon og faglige bekymringer, uten at dette anses som kritikkverdige forhold. Det kan i praksis være vanskelig å trekke grensen mellom kritiske ytringer og kritikkverdige forhold.

3. Hvordan varsle

Ved varsel mot en folkevalgt er det politiske varslingsutvalget varslingsmottak. Varselet leveres til leder av eller et av medlemmene i varslingsutvalget.

Det er ingen formkrav for et varsel. Et varsel kan fremmes skriftlig eller muntlig. Det skal ikke varsles gjennom e-post dersom varselet inneholder personsensitiv informasjon.

Det anbefales at det varsles med fullt navn, fordi det da er enklere å innhente opplysninger og følge opp saken på en god måte. Det er likevel mulig å varsle anonymt eller be om å ikke bli identifisert. Det er imidlertid ikke gitt at anonymiteten vil kunne opprettholdes gjennom saksbehandlingen, jf. regler om innsyn i forvaltningen.

Et varsel bør inneholde følgende:

- Ditt navn
- Sted, eventuelt dato og klokkeslett for det kritikkverdige forholdet det varsles om
- En beskrivelse av det kritikkverdige forholdet
- Informasjon om eventuelle vitner til det kritikkverdige forholdet og/eller andre personer som kan ha informasjon om forholdet
- Informasjon om eventuell kjennskap til tilsvarende saker

Den som varsler behøver ikke legge fram bevis i forbindelse med varslingen, men varsler bør være så tydelig som mulig på hvilke faktiske forhold som har funnet sted. Det bør skilles mellom hva varsler vet og hva varsler tror.

4. Håndtering av varsler

Saksbehandling av et varsel vil bli dokumentert, og det vil bli innhentet nødvendig informasjon for å behandle saken. Det politiske varslingsutvalget er behandlingsansvarlig etter personvernforordningen og har dermed ansvaret for å følge kravene i regelverket.

Et varsel skal som utgangspunkt behandles på følgende måte:

- **Varselet bekreftes mottatt:** Varsler skal innen rimelig tid motta melding fra varslingsutvalget om at varselet er mottatt og at saken undersøkes / tas til behandling.
- **Oppfølging av eventuell påvarslede:** Dersom det varsles på en person, skal vedkommende så snart som mulig etter at varselet er mottatt få informasjon om hva varselet gjelder og få mulighet til å uttale seg om saken.
- **Henvendelsen undersøkes:** Varslingsutvalget sørger for at varselet undersøkes på forholdsmessig måte innen rimelig tid.
  - Dersom forholdet åpenbart ikke er et varsel, gis tilbakemelding til varsler om dette.

- Dersom forholdet kan være kritikkverdig, foretas de undersøkelser som henvendelsen saklig sett gir grunnlag for.
- **Informasjon til varsler og eventuell påvarslede:** Hvilken informasjon som kan gis i løpet av saksbehandlingen vurderes konkret, og må blant annet vurderes opp mot lovbestemt taushetsplikt. Det gis som et minimum informasjon om at saken er tatt til behandling og melding ved sakens avslutning.
- **Konklusjon:** Saken lukkes i varslingsutvalget gjennom konklusjon om forholdet er kritikkverdig eller ikke. Varslingsutvalget orienterer kommunestyret om alle varslingssaker.
- **Videre oppfølging:** Det settes i verk egnede tiltak for å utbedre det eventuelle kritikkverdige forholdet. Avhengig av alvorlighetsgrad og bruddets karakter kan konsekvensene eksempelvis være irettesettelse, utestengelse fra verv man er valgt inn i av kommunestyret eller politianmeldelse. Kommunestyret kan vedta suspensjon av ordfører eller andre folkevalgte etter kommuneloven § 7-12 i særlige tilfeller. Det er strenge vilkår for suspensjon.

5. Om det politiske varslingsutvalget

Forhandlingsutvalget utgjør det politiske varslingsutvalget.

Forhandlingsutvalget har følgende sammensetning:

Leder	Ordfører
Medlem	Varaordfører
Medlem	Formannskapsmedlem fra største opposisjonsparti
Varamedlem	Formannskapsmedlem

Varslingsutvalget må selv vurdere egen habilitet, og om varslingsutvalget har forutsetning til å kunne behandle et varsel på en forsvarlig måte internt. Varslingsutvalget vurderer i samråd med kommunedirektør om administrative ressurser skal bistå i arbeidet. Varslingsutvalget beslutter hvorvidt et varsel eventuelt skal behandles eksternt. Varslingsutvalget må imidlertid innhente myndighet fra formannskapet til å eventuelt benytte og bekoste ekstern bistand. Dette i tråd med kommunens delegeringsreglement.

Gjelder varselet leder eller et av medlemmene, skal vedkommende erstattes med varamedlemmet. Gjelder varselet flere i varslingsutvalget, skal vedkommende/disse erstattes med et kommunestyremedlem utpekt av leder / de to andre medlemmene / varamedlemmet.

Politisk sekretariat er sekretær for varslingsutvalget.

Skjema for oppfølging av varsler

Varsel mottatt dato		Mottaker av varsel
Vurdert i varslingsutvalget dato		Ansvarlig for håndtering av varselet
Oppfølging av forholdet		Dato
1	Varselet bekreftes mottatt	
2	Informasjon gis til varsler og eventuell(e) påvarslede	
3	Henvendelsen undersøkes	
4	Konklusjon	
5	Videre oppfølging	